

stylu, která zvýraznila kapli jako slohově nejkročiřejší i umělecky nejpropracovanější část hradu (Bezděz a další). Zde by jistě bylo vhodné zmínit také kostel sv. Havla v Myšenci, který sice není hradní kaplí v pravém smyslu slova, ale zapadá do kontextu královských emporeových kaplí doby Přemysla Otakara II. S hradem v sousedství tvoří navíc evidentně funkční dvojici.

Katalogová hesla jsou stručná a přehledná, soustřeďují se na stavební vývoj kaplí především do přelomu 13. a 14. století. Začínají dějinami hradních objektů, na které navazuje stavební rozbor popisující dochované situace, a končí slohovým a typologickým zařazením, jež vychází jak ze vztahu kaple k ostatní zástavbě, tak ze samotné dispozice (typologie sakrálního prostoru). Pro přehlednost jsou všechny základní údaje (včetně stavebníka a datace) vypsány již na úvod – nutno ovšem dodat, že se někdy s textem rozcházejí. Zajímavě vyznívá srovnání hradních kaplí na půdorysech v jednotném měřítku. Publikaci doprovází také řada kvalitních černobílých fotografií. Na královské raně gotické kaple navazují v katalogu kaple biskupské a na závěr představuje autor také počátky kaplí na šlechtických hradech. Pro 13. století jsou ale doklady šlechtických hradních kaplí v písemných či hmotných pramenech vzácné, a tak zde autor některé nejisté příklady zařadil spíše jako možnost (neznámý hrad u Čtyřkol).

Encyklopedické či katalogové práce k dějinám hradů mají v českém prostředí obrovské publikum, o čemž svědčí prakticky okamžité rozebrání nákladu Zárubovy knihy. Nezbyvá než doufat, že tento komerční úspěch přiměje autora k rychlému dokončení zbylých dvou svazků.

ROBERT GÁJA

Ivana KYZOUROVÁ, *Matka a syn. Gotické madony a veraikony z katedrál sv. Víta v Praze. The Mother and the Son. Gothic Paintings of the Madonna and Veronica Images from St. Vitus Cathedral in Prague*, Katalog výstavy 10. 12. 2014 – 15. 3. 2015, Správa Pražského hradu, Praha 2014

110 s., ISBN 978-80-86161-79-2

Publikace vyšla k „vánoční“ výstavě, která v impozantní instalaci v Císařské konírně Pražského hradu ukazovala exponáty především z vlastních sbírek Hradu a Svatovítské metropolitní kapituly. Luxusní knižní design (Petr Bosák – Robert

Jansa) s množstvím působivých ilustrací a anglické znění z ní činí především exkluzivní dárkový a vzpomínkový předmět. Popularizační určení pro širší veřejnost naznačuje rovněž pojetí textu, uvozeného citacemi J. L. Borgese či Jakuba Demla.

Krátký úvodní esej s nostalgicko-konzervativním tónem vysvětluje mariánskou zbožnost a úlohu relikvií ve vrcholné středověkém i barokním katolickém kultu a zbožnosti. Téma matky a syna mohlo být více zaměřeno k psychoanalytické a emocionální aktualizaci, což by se dalo očekávat i vzhledem ke starším vědeckým zájmům autorky, tuto rovnu zprostředkování uměleckého prožitku však katalog ponechal na diváčích výstavy a soustředil se na kulturně- a umělecko-historickou kontextualizaci vystavených uměleckých děl. Přestože malá délka textu ani zvolený žánr neposkytují dostatek místa pro vědecký výklad, nalezneme čtenář v poznámkovém aparátu odkazy na řadu speciálních studií v širokém mezinárodním záběru včetně aktuální ruské literatury; stejně výběrově až nahodile jsou citovány i existující české práce. Ústřední problematika vztahu mezi relikviemi a obrazy je pojednána s maximální stručností, takže toto velice komplikované téma je jen konstatováno jako fakt, a nikoli ukázáno jako komplexní a živá výzkumná otázka.

Některá hesla katalogové části jsou jen velice stručná a povrchní, jiná zkráceně reprodukuje nedávno vydaný vědecký katalog svatovítského pokladu (pod vedením téže autorky), další se zapojují do speciálních diskusí o dataci či identifikaci zobrazených figur, byť na soustavné dokazování se nedostává místa. Vybrané bibliografické odkazy zde nejsou uvedeny u jednotlivých hesel, nýbrž souhrnně na konci katalogu. To bohužel poněkud snižuje argumentační možnosti, a tím i vědeckou kvalitu této části publikace. K cenným momentům patří např. č. kat. 22 upozorňující na málo známou gotickou předlohu Suchardova reliéfu Veraikonu (1914) v nadpraží západního portálu Svatováclavské kaple. Asi nejméně známým dílem je č. kat. 36, pozdně gotická socha Madony na pilíři vedle kaple sv. Jana Nepomuckého. Katalog uvádí, že má jít o ojedinělý pozůstatek původního vybavení chrámu. To je v rámci výzkumu pražské katedrály doslova převratná informace, bohužel však není jasné, o jaké informační zdroje se tvrzení opírá.

Publikace *Matka a syn* kolísá mezi luxusním dárkovým či vzpomínkovým předmětem pro náročnou klientelu a vědeckou prací s odborným přínosem. Zdá se, že úspěšnější bylo dosažení prvního z cílů.

MILENA BARTLOVÁ